

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji celowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska – „POWIAT BEZ SMOGU”

Ochrona i poprawa jakości powietrza jest jednym z ważniejszych wyzwań cywilizacyjnych stojących przed Polską. Dobra jakość powietrza jest skorelowana z dobrą jakością życia. Potwierdzają to zarówno badania naukowe dotyczące wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzkie jak i badania socjologiczne dotyczące oczekiwanego środowiska życia.

Powiat Krakowski, ze względu na dynamikę i charakter procesów budowlanych, ukształtowanie terenu oraz uwarunkowania ekonomiczne jest szczególnie narażony na powstawanie i utrzymywanie się stanów złej jakości powietrza. „Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021 – 2030” identyfikuje niską emisję, związaną głównie z opalaniem indywidualnych palenisk paliwami stałymi o niskiej jakości jako słabą stronę obszaru „Przestrzeń i środowisko”.

Zanieczyszczeniami powietrza powodującymi najwięcej problemów zdrowotnych są: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5 oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) i dioksyny. Ponadto istotny, negatywny wpływ na zdrowie mają takie zanieczyszczenia jak tlenek węgla (CO) dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), ozon (O₃). Zazwyczaj dochodzi do jednoczesnej ekspozycji na zanieczyszczenia gazowe i pyłowe.

Zgodnie z danymi Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) głównym źródłem pyłu zawieszonego, WWA i dioksyn są procesy spalania poza przemysłem. Oznacza to, że głównym źródłem emisji powyższych substancji jest spalanie w gospodarstwach domowych – piecach, kotłach, kominkach – paliw kopalnych. Należy także wspomnieć o niezgodnych z prawem, ale wciąż jeszcze utrzymujących się praktykach spalania w gospodarstwie domowym odpadów.

Mając powyższe na uwadze proponuje się objęcie wsparciem zakupu wraz z montażem nowych źródeł ciepła, wykorzystywanych w gospodarstwach domowych, takich jak kotły gazowe, piece zasilane prądem elektrycznym, instalacje solarne z kolektorami słonecznymi, pompy ciepła oraz kotły na biomasę o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ (przy 10% O₂).

Powyższe działania są prowadzone w oparciu o art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r., poz. 1684) oraz art. 400a ust. 1 pkt 5, 21 w zw. z art. 403 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.).

Program „Powiat bez smogu” jest zgodny z Celem Operacyjnym 4.2. „Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021 – 2030” – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Konstrukcja programu dotacji celowych „Powiat bez smogu” jest komplementarna wobec innych ofert dotacji na cele związane z ochroną i poprawą jakości powietrza – zarówno prowadzonych przez administrację samorządową, jak i fundusze celowe. Zapisy programu umożliwiają Wnioskodawcom korzystanie z innych źródeł finansowania.